

Respekt for

Etik skal ikke give klare svar, lød det for nylig i et interview i Magisterbladet med Etisk Råds formand, Jacob Birkler.

Om Dansk Psykolog Forenings eget Etiknævn vil skrive under på det, er et åbent spørgsmål. Men sikkert er det, at etik både bredt forstået og i sammenhæng med udøvelsen af psykologeringen kalder på refleksionen. Det er ikke vilkårligt, at vi taler om De etiske *principper* og ikke de etiske *regler*.

En samtale med Etiknævnets formand, Lisbeth Sten Jensen, om nævnets opgaver, undgår heller ikke at tage afsæt i det principielle.

- Vi opfattes sikkert af mange frem for alt som et klageorgan, som varetager overholdelse af og brud på et regelsæt. Det er vi selvfølgelig også, men det er ikke noget tilfælde, at andre, blødere opgaver nævnes først i de vedtægter, Etiknævnet arbejder efter, påpeger Lisbeth Sten Jensen.

- Her tales der først og fremmest om at udbrede kendskabet til de etiske principper, som i øvrigt gælder for alle psykologer i de nordiske lande. Der tales om at øge bevidstheden om de etiske dilemmaer, som knytter sig psykologers arbejde. Og som det tredje at tilbyde rådgivning. Det tilføjes ganske vist, at rådgivningen sker i forbindelse med klagesager, men i realiteten er det bredt helt ud og gerne koblet op på de dilemmasituationer, man som psykolog ikke undgår at løbe ind i.

etikken

Samtale med Etiknævnets formand om etikkens betydning for psykologers arbejde, og hvordan det konstant at have etikken på dagsordenen højner psykologfagets anseelse.

Dilemmaer er sammenstød mellem to uforenelige interesser, på den ene side fx kravet til overholdelse af lovbestemmelser eller retningslinjer på arbejdspladsen, på den anden side varetagelse af åbenbare klienthensyn, som bringes i fare af de regler, der skulle tjene til at beskytte klienten.

- Der er for os alle gråzoner, noget, som kan give anledning til tvivl. Som psykologer har vi med mennesker at gøre og har brug for at dele vores refleksioner over dilemmaerne med andre. Eller overhovedet få en anden erfaren psykologs vurdering af, om der er et dilemma. Der har man som medlem muligheden for at søge Etiknævnets rådgivning, enten pr. telefon eller mail. Og der kommer henvendelser hver eneste uge.

De etiske dilemmaer

Psykologer synes, at etik er interessant og vedkommende, slår Etiknævnets formand fast. Det er integreret i vores tænkning, som hun udtrykker det.

- Kravet til etik handler om, at der implicit i psykologens udøvelse af sin profession ligger en asymmetrisk relation til klienten. Det indbyder til påpasselighed, og kravet til etisk refleksion bliver relevant og nødvendig.

- Det kræver træning at finde balancerne og undgå misbrug af rollen, ikke mindst når andre uden samme tænkning udøver ledelse af psykologen. Ledelsesretten giver erfaringsmæssigt problemer, etikken kommer under pres i de arbejdsmæssige rammer. Alle psykologer risikerer at falde i, og jo ikke mindst de nye.

Lisbeth Sten Jensen understreger, at etiske dilemmaer ikke kun opstår i de gængse terapeutiske relationer, men i al udøvelse af professionen. Det gælder således også, hvor der bliver trukket på psykologen som ekspert på lang afstand af terapirummet.

- Etiknævnet har de seneste år interesseret sig for psykologers optræden i pressen og ikke mindst i de elektroniske medier. Vi er gode kilder, offentligheden har interesse i en fagligt underbygget forklaring på, hvorfor en person har ageret sådan og sådan, hvorfor det har slået klik for den og den, hvilken psykologisk profil en gerningsmand har osv. Kameraet snurrer, mikrofonerne er tændt, og der ligger et pres på den indbudte psykolog. Måske også til at sige mere, end det er muligt eller klogt.

- Til reality-programmer trækkes der undertiden på psykologer i forbindelse med casting, eller psykologer står klar, hvis der skulle blive brug for brandslukning, når en deltager bryder sammen. Etiknævnet plæderer ikke for forbud mod psykologers deltagelse i den type sammenhænge, men for, at man tænker sig om og bedst muligt sikrer, at etikken er taget med i overvejelserne.

- Ansvar for at værne om deltagerne er også mediernes eget, og Etiknævnet har eksempelvis mødtes med Danmarks Radios programetikudvalg og seerredaktøren, dels for selv at blive klogere på, hvordan de etiske hensyn vægtes i den danske mediemastodont, dels for at vende problemer ved konkrete udsendelsestyper, dels for generelt at appellere til opmærksomhed om etikken, siger Lisbeth Sten Jensen.

>

> **Styrker fagets anseelse**

Etiknævnet har, oplyser dets formand, løbende fire-seks klagesager i gang. Typisk er det klager fra psykologer over psykologer, mindre almindeligt klager fra klienter, der ikke føler sig ordentligt behandlet af psykologen.

- Når Etiknævnet modtager sådanne henvendelser, tager vi sagen op til behandling, forudsat den påklagede psykolog er ikke-autoriseret. Klager fra klienter over autoriserede psykologer falder uden for nævnets område, oplyser Lisbeth Sten Jensen.

Klagerne medfører, afhængig af arten, en sagsbehandling, hvor den påklagede psykolog modtager et brev om klagen sammen med en henvisning til det eller de etiske principper, der er i spil. Herefter bliver psykologen bedt om at forholde sig til klagen og får stillet spørgsmål i forhold til de relevante etiske principper, inden Etiknævnet tager stilling til næste skridt.

I mange tilfælde er det efterfølgende klaret med almindelig råd og vejledning, og så lukkes sagen der. Alternativt munder klagesagen ud i en egentlig afgørelse, hvor Etiknævnet indstiller til bestyrelsen, der afgør, om der skal udtales en kritik eller ved mere alvorlige forseelser en misbilligelse.

Ultimativt kan Etiknævnet indstille til bestyrelsen, at psykologen ekskluderes. Det er i yderste konsekvens og en uhyre sjældenhed, at man ender der. Lisbeth Sten Jensen

BAGGRUND

Etiknævnet har fem medlemmer og to suppleanter. Alle vælges ved urafstemning af Dansk Psykolog Forenings ved urafstemningen i tilknytning til generalforsamlingen.

Man kan læse om Etiknævnets arbejde på www.dp.dk > Om foreningen. Herfra er der linket til vedtægter for Etiknævnet og De etiske principper for nordiske psykologer. Ligeledes finder man her henvisning til nævnets medlemsrådgivning.

erindrer kun et enkelt tilfælde inden for de seneste fem år, hvor en etiksag er mundet ud i eksklusion.

- Det er min bestemte opfattelse, at psykologer bliver berørt, når der bliver klaget over dem og bliver bedt om at forklare sig for Etiknævnet. Der står en vis ærbødighed om etikken, og selvfølgelig er det ubehageligt, at blive belikket på den måde, man har udført sit arbejde på. Ikke mindst hvis det viser sig, at klagen er berettiget, hvad der selvfølgelig langt fra altid er tilfældet.

- Under alle omstændigheder understøtter nævnets eksistens og den respekt, det er omgærdet af, at vi i foreningen tager etikken alvorligt. Det er en styrke for fagets anseelse, at vi inden for egne rækker tør lade os udfordre på vores værdier. Det er gavnligt for dem, der bruger psykologernes ydelser, og det er gavnligt for psykologerne selv. ■

Jørgen Carl, redaktør